

Tilråding til Miljødirektoratet om to områder med vern av skog

- Lushaugen naturreservat, Gran og Hurdal kommuner
- Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune

November 2024

Statsforvalteren i Innlandet
Rapport nr. 19 | 2024

Forfatter: Alexandra Abrahamson

Tittel: Tilråding til Miljødirektoratet om tre områder med vern av skog

ISBN: 978-82-8410-056-2

© 2024 Forfatteren

Rapporten er lisensiert under «Creative Commons Navngivelse – Ikke Kommersiell – Del På Samme Vilkår 3.0 Norge»-lisensen som er gjengitt her: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/no/>

Innhold

1. Forslag	6
1.1 Hjemmelsgrunnlag.....	7
1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget.....	8
1.3 Andre interesser.....	11
1.4 Planstatus	12
2. Saksbehandling.....	12
2.1 Saksbehandlingsprosesser.....	12
2.2 Forholdet til utredningsinstruksen	12
2.3 Forvaltningsmyndighet.....	13
3. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen.....	14
3.1 Avgrensing	14
3.2 Verneforskriftene	14
4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak.....	14
5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser.....	14
5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser	14
5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser.....	15
5.3 Avveining skogvern – skogbruk.....	15
5.4 Forvaltningsmyndighet.....	15
6. Beskrivelse av det enkelte område med merknader.....	16
6.1 Lushaugen naturreservat, Gran og Hurdal kommuner	16
6.2 Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune	25

1. Forslag

Statsforvalteren i Innlandet tilrår med dette vern av to nye områder i medhold av naturmangfoldloven (lov om forvaltning av naturens mangfold). Det ene området er et nytt naturreservat mens det andre er en utvidelse av et eksisterende naturreservat. Utvidelsen foreslås som en endring av eksisterende verneforskrift.

Tilrådingen omfatter ca. 2353 dekar nytt verneareal. Totalt skogareal er 2030 dekar, og av dette er 1980 dekar produktiv skog.

Områdene som foreslås vernet er:

1. Lushaugen naturreservat, Gran og Hurdal kommuner, Innlandet og Akershus fylke
2. Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune, Innlandet fylke

1.1 Hjemmelsgrunnlag

Områdene foreslås vernet i medhold av naturmangfoldloven § 34 og § 62.

Områdene foreslås vernet som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37. Vilkåret for å kunne opprette et naturreservat etter naturmangfoldloven § 37 er at arealet enten inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, representerer en bestemt naturtype, på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold, utgjør en spesiell geologisk forekomst eller har særskilt naturvitenskaplig verdi.

Naturreservatene skal bidra til bevaringsmålene i naturmangfoldloven § 33, blant annet bokstavene:

- a. (variasjonsbredden av naturtyper og landskap),*
- b. (arter og genetisk mangfold),*
- c. (truet natur og økologiske funksjonsområder for prioriterte arter).*

Verneområdene skal bidra til å oppfylle flere nasjonale mål som:

- *Eit representativt utval av norsk natur skal bevarast for kommande generasjonar.*
- *Økosystema skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
- *Ingen trua arter og naturtyper skal utryddast, og utviklinga til truga og nær truga arter og naturtyper skal betras.*

Opprettelse av verneområdene bidrar til å nå internasjonale mål og forpliktelser, bl.a. nedfelt i konvensjonen for biologisk mangfold artikkel 8 om et sammenhengende verneområdenettverk, jf. også naturmangfoldloven § 33 bokstav g.

Ved å verne disse naturområdene mot ulike typer inngrep, gir verneområdene også et positivt bidrag til det nasjonale og internasjonale målet om å stanse tapet av naturmangfold, jf. naturmangfoldloven § 33 bokstav a, b og c.

Områdene vil bidra til å oppfylle det nasjonale målet vedtatt av Stortinget om 10 % vern av skog.

1.2 Verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget

De foreslåtte verneområdene inkluderer viktige naturtyper med truede og nær truede arter.

Vern av områdene bidrar til å redusere de negative effektene av klimaendringene, gjennom å sikre et nettverk av viktige leveområder for naturmangfoldet i norske økosystem. De foreslåtte verneområdene har stor variasjon og rikt arts mangfold. Slike områder er robuste mot endringer i klimaet og bidrar til langsiktig bevaring av arts mangfoldet og opprettholdelse av de økosystemtjenester skogen gir. Vern av områdene vil bidra til langsiktig binding av karbon. Det meste av skogen i denne tilrådingen er gammel barskog, som ifølge rapporten Skogvern som klimatiltak (NINA rapport 752) har det største karbonlageret per arealenhet i levende biomasse. Etter figur 1 i den samme rapporten kan den gjennomsnittlige karbonmengden i levende biomasse i skog som blir vernet, estimeres til å være om lag 70 tonn karbon per hektar.

I denne verneplanen er noen av verneverdiene for områdene knyttet til trolig tre ulike rødlistede naturtyper som vil bidra til å fylle mangler i vernet. Samtidig vil de bidra til å bevare trua og nær trua arter.

Kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet i verneforslagene er innhentet fra ulike registreringer og kartlegginger som ledd i skogvernarbeidet, framfor alt dokumentasjon i Narin - Lokalitetsdatabase for skogområder.

Verdien av områdene er satt av Statsforvalteren selv ut fra verdivurderinger fra dissen kartleggingene, annet kunnskapsgrunnlag og egne vurderinger.

Område	Kommune	Totalareal (daa)	Areal skog (daa)*	Areal produktiv skog (daa)	Moh.	Verneverdi ¹
Lushaugen	Gran og Hurdal	1863	1550	1500	670-810	Regionalt verdifullt
Sulustaddalen NR utv.	Østre Toten	490	480	480	590-690	Lokalt verdifullt/regionalt verdifullt
SUM		2353	2030	1980		

¹ Tallene på skog og produktiv skog kommer fra tilbudet fra staten i erstatningsforhandlingene, og ellers fra tilbudet fra skogeierne som skogeierorganisasjonene har laget. For utvidelsen angis verneverdien først isolert sett, men deretter også sett i sammenheng med eksisterende verneområde.

De viktigste påvirkningsfaktorene på verneverdiene i områdene som foreslås vernet er hogst med tilhørende skogsbilvegbygging, og i noen grad muligens omfattende tilrettelegging for ferdsel. Vern av de foreslåtte områdene skal gjennom bestemmelser om slike tiltak sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til å sikre arealer med viktige vernekvaliteter og bidra til dekning av viktige mangler i skogvernet. Områdene vil bidra til langsiktig og effektiv bevaring av truede naturtyper og levested for at truede arter, og dermed redusere den samlede belastningen på arter som har risiko for å dø ut.

Verneforskriftene åpner for at flere pågående aktiviteter kan videreføres. Tiltak som isolert sett vurderes å ha liten betydning for verneformålet, kan i sum og over tid medvirke til at verneverdiene forringes. For enkelte aktiviteter vil det derfor i tråd med prinsippene om samlet belastning være restriksjoner, slik at naturverdiene får en økt beskyttelse. Dette er også i tråd med prinsippene om miljøforsvarlige teknikker og lokalisering, samt miljøforringer betaler der hvor det ut fra hensynet til verneverdiene er fastsatt bestemmelser om blant annet ferdsel og infrastrukturtiltak. Ut fra dagens kunnskap om arter og naturtyper i områdene vil de aktivitetene som i henhold til verneforskriftene kan videreføres, med liten grad av sannsynlighet ha vesentlig negativ innvirkning på disse artene, naturtypene og landskapselementene.

Vernebestemmelsene tillater likevel ikke vesentlige inngrep i områdene.

Statsforvalteren vurderer det slik at vernet med stor grad av sannsynlighet vil føre til en positiv utvikling for artene og naturtypene, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Statsforvalteren anser at kunnskapsgrunnlaget er i tråd med kravet i naturmangfoldloven § 8. Statsforvalteren har ut fra en føre-var-tilnærming i verneforslaget vektlagt muligheten for flere påvirkninger av samme slag, eller en kombinasjon av flere ulike påvirkningsfaktorer (samlet belastning). Det foreligger ellers etter Statsforvalterens oppfatning tilstrekkelig kunnskap om naturmangfoldet, påvirkningsfaktorer og effekten av vernet. Føre-var-prinsippet tillegges derfor ikke ytterligere vekt i denne saken.

For nærmere beskrivelse av verneverdier, påvirkningsfaktorer og effekter av verneforslaget, jf. naturmangfoldloven kapittel II, vises det til omtalen av det enkelte verneområde nedenfor.

Dersom områdene ikke vernes, vil det være andre sektorloversom regulerer arealbruken fremover og som skal ivareta hensynene til biologisk mangfold.

1.3 Andre interesser

Interesser knyttet til enkeltområdene listes opp under beskrivelsen av disse. For forslaget som gjelder utvidelse av eksisterende verneområder listes her kun opp interesser som berører utvidelsesarealet da interesser i og inntil eksisterende verneareal antas avklart fra tidligere.

Kraft og energi

Det går kraftledninger i følgende områder:

- *Ingen*

Følgende områder grenser til kraftledningstrasé:

- *Ingen*

Følgende områder grenser til regulert vassdrag:

- *Ingen*

Det er registrert kraftpotensial (digitalt småkraftpotensial) innenfor følgende områder:

- *Ingen*

Mineral

Det er registrert mineralforekomster innenfor følgende områder:

- *Ingen*

Samiske interesser

Følgende områder som tilrås i denne verneplanen ligger innenfor reinbeitedistrikt:

- *Ingen*

1.4 Planstatus

Alt areal i denne verneplanen er avsatt som LNFR i gjeldende kommuneplaner.

2. Saksbehandling

2.1 Saksbehandlingsprosesser

Områdene er kommet til gjennom ordningen med frivillig vern av skog. Statsforvalteren har i verneprosessene lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner, etater og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med Glommen Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA.

Følgende tabell viser når tilbudene er kommet inn, og når områdene har hatt oppstart og høring:

Navn	Tilbud	Oppstart	Høring
Lushaugen	18.12.2018	29.10.2021	28.02.2024
Sulustaddalen NR utv.	20.02.2019	15.01.2024	28.02.2024

2.2 Forholdet til utredningsinstruksen

Verneforslagene er utarbeidet i henhold til Utredningsinstruksen. I kapittel 1 og 2 begrunnes verneforslagene på overordnet nivå og sammenhengen med nasjonale og internasjonale mål om å ta vare på et utvalg av norsk natur belyses. Videre omtales kort hva som eventuelt skjer med verneverdiene hvis vernet ikke gjennomføres og hvilke virkemidler som eventuelt kan være relevante. I kapittel 5 vurderes samfunnsnyttene av verneforslagene på et overordnet nivå, sammen med økonomiske og administrative konsekvenser. I kapittel 6 omtales og vurderes generelle kommentarer og konkrete merknader til verneforslag for de enkelte områder fra berørte parter, myndigheter og interessegrupper. Etter avveininger mellom områdenes verneverdier og andre samfunnsinteresser er det underveis i verneprosessen foretatt endringer i vernebestemmelser og avgrensning for verneforslagene.

Gjennomføringen i henhold til rundskriv T-2/15 om saksbehandlingsregler ved områdevern etter naturmangfoldloven, forvaltningsloven og utredningsinstruksen har medført inkluderende prosesser som sikrer en vellykket gjennomføring.

Gjennom verneplanprosessen er det foretatt en avveining mellom verneinteresser og andre bruker- og samfunnsinteresser. Verneforslaget er også i størst mulig grad tilpasset de ulike brukerinteressene i området. Kravene i naturmangfoldloven § 14 er dermed oppfylt.

2.3 Forvaltningsmyndighet

Aktuelle kommuner skal gjennom høringsprosessen gi tilbakemelding på om de ønsker å få tildelt forvaltningsmyndighet for nye verneområder i tråd med gjeldene politikk på området. Forvaltningsmyndigheten fastsettes gjennom forskriften når områder vedtas vernet.

3. Viktige endringer under behandlingen av verneplanen

3.1 Avgrensing

Ingen endringer etter høring.

Det kan nevnes at det opprinnelige tilbudet, og kartlagt areal, for utvidelsen av Sulustaddalen var på rundt 700 dekar. Av dette ble 210 daa av den yngste skogen tatt ut fra prosess.

3.2 Verneforskriftene

For Lushaugen er verneforskriften noe justert ift. gjeldende verneforskriftsmal uten at dette har ført til noen vesentlige endringer av restriksjonsnivået som var på høring.

Etter krav fra grunneier i forhandlingene er det etter høring av utvidelsen av Sulustaddalen naturreservat tatt inn en bestemmelse om at det kan søkes om motorferdsel for transport av ved, varer og utstyr til Vangshytta langs ferdselsveg avmerka på vernekartet. Som for Lushaugen er også denne verneforskriften noe justert ift. gjeldende verneforskriftsmal uten at dette har ført til noen vesentlige endringer av restriksjonsnivået som var på høring.

4. Oppheving og endring av tidligere vernevedtak

Følgende vernevedtak foreslås opphevet som følge av denne verneplanen:

1. Forskrift 2. november 2022 nr. 211 om vern av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune, Oppland.

5. Forvaltning, økonomiske og administrative konsekvenser

5.1 Vurdering av samfunnsnytte og samfunnsøkonomiske konsekvenser

Områdene er i kommunenes arealplaner avsatt til Landbruks-, natur-, friluft- og reindriftsområder (LNFR-områder). Kartlegginger av områdenes naturverdier er gjennomført som del av verneplanprosessen. I noen tilfeller er også andre eksisterende data brukt som utgangspunkt for vurdering av verneverdi. Bruksinteresser er klarlagt gjennom høring av verneforslag og annen kontakt med berørte parter.

Vernet vil begrense de fremtidige mulighetene for bl.a. skogbruk, jordbruk, mineralutvinning regulering av vassdrag, nedbygging og annen omdisponering fra natur til andre formål. Det er ellers i verneplanprosessen lagt vekt på å imøtekomme andre interesser gjennom avgrensing og forskriftsutforming.

Statsforvalteren mener at verneforslagene slik det nå foreligger har små negative konsekvenser. Samlet sett vurderer Statsforvalteren det slik at de samfunnsøkonomiske konsekvensene av vernet vil være positive på sikt. Forslaget vil sikre natur som har en positiv samfunnsnytte, selv om denne ikke kan verdsettes. Forslaget vil samtidig bidra til oppfyllelse av nasjonale og internasjonale forpliktelser om å ivareta naturmangfoldet. Verneforslagene vil også sikre viktige områder for friluftsliv.

5.2 Forvaltningsmessige og budsjettmessige konsekvenser

De største kostnadene som følge av etableringen av verneområdene vil være utgifter til forvaltning og skjøtselstiltak for å opprettholde verneverdiene. I tillegg vil det kunne være behov for å restaurere natur i noen få av områdene. Slike restaureringsareal finnes i Sulustaddalen der noe av den yngre skogen bør tynnes.

5.3 Avveining skogvern – skogbruk

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet fikk den 1. juli 2020 i oppdrag fra Klima- og miljødepartementet og Landbruks- og matdepartementet å utrede forvaltningstiltak knyttet til skogvern og konsekvenser for avvirkningen og skognæringens bidrag til det grønne skiftet. I rapport M-2007-2021 har direktoratene foreslått retningslinjer for avveininger.

I oppdrag fra Klima- og miljødepartementet datert 8.11.2021 ba Klima- og miljødepartementet om at forslaget iverksettes, med noen mindre justeringer. For privateid skog skal forslaget iverksettes for områder der det mottas tilbud etter 1. februar 2022, og ved vern av offentlig eid grunn for områder der det meldes oppstart fra og med samme dato.

For begge områdene som tilrås i denne rapporten kom tilbud fra grunneierne inn før 1. februar 2022.

5.4 Forvaltningsmyndighet

Statsforvalteren gjorde i både høringsbrevet og høringsdokumentet kommunene spesielt oppmerksomme på å svare ut om de ønsket å få tildelt forvaltningsmyndighet for verneområdene. Lushaugen ligger delt mellom to kommuner og er derfor ikke aktuell for kommunal forvaltningsmyndighet.

Statsforvalteren har i forbindelse med høringen fått avklart at Østre Toten kommune **ikke** ønsker å overta forvaltningsmyndighet for verneområdene sine.

6. Beskrivelse av det enkelte område med merknader

6.1 Lushaugen naturreservat, Gran og Hurdal kommuner

Verneverdi: ** (regionalt verdifullt)

Totalareal: 1863 dekar

Areal skog: 1550 dekar

Areal produktiv skog: 1500 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et godt arrondert, middels stort skogområde med stedvis gammel høgereliggende og forholdsvis urørt granskog som har innslag av rike skogtyper, bl.a. den rødlistede naturtypen høgstaudegranskog. I partier er det godt med dødved i form av gadd og læger i ulike nedbrytningsstadier. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne og sårbare arter, bl.a. lavarten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdier

Lushaugen ligger på grensa mellom Gran kommune i Innlandet og Hurdal kommune i Akershus, ca. 3,5 km sør-øst for Lygna og riksveg 4. Arealet ligger i mellomboreal vegetasjonssone i svakt oseanisk vegetasjonsseksjon og i høydelaget 670-810 moh. Hele arealet ser på kartet ut å domineres av et kompleks av forskjellige hogstklasser, men ut fra befaringer i felt mener Statsforvalteren at mye av det som er satt i lavere hogstklasser er glissen hogstklasse 5. Boniteten er overveiende ganske lav. Skogen er grandominert med noe innslag av lauv.

Arealet er kartlagt med den tidligere skogkartleggingsmetoden i 2019 (rapport i Narin-databasen). Hele arealet er her avgrensa som verneverdig, og inkluderer seks kjerneområder. Området består for det meste av kupert skogareal og små til mellomstore arealer med myr og små vann/tjern. Lushaugen er en markant topp på 812 moh. på kommunegrensa. Vegetasjonen består hovedsakelig av sure skog- og myrtyper. Blåbærgranskogen er sterkt dominerende vegetasjonstype. Gransumpskog forekommer hyppig, men mer fragmentarisk i forsenkninger og myrkanter. Noe rikere vegetasjon

forekommer begrenset i hellinger med sigeffekt, og her dominerer småbregneskog. Noe høgstaudeskog forekommer. Myrene er fattige. Området består av et forholdsvis påvirket skogareal med rester av intakte til delvis intakte områder med gammel skog. Den gamle skogen er i hovedsak knyttet til eldre granskog. Totalt sett er området middels sterkt påvirket av hogster, både i nyere og eldre tid. Virkelig gamle grantrær forekommer sparsomt. Flere områder med plantet skog i forskjellig aldersfase er tatt med i verneforslaget. Totalt er det gjort funn av 4 rødlistearter. Deler av arealet har noe død ved med funn av rynkeskinn (NT) og svartsoneskjegg (NT). Sprikskjegg (NT) og gubbeskjegg (NT) er spredt i kjerneområdene, og i ett av kjerneområdene finnes en god forekomst av huldrestry (EN).

Lushaugen vurderes av Statsforvalteren til å være av regional verdi (**), i samsvar med kartleggingsrapporten. Området vil framfor alt bidra til å fylle nasjonale prioriteringer av vern av viktige leveområder for skoglevende arter av særlig stor nasjonal forvaltningsinteresse, i dette tilfellet huldrestry. Av regionale prioriteringer vil vernet bidra til mer vernet gammel granskog. Arealet består av et kompleks av impediment og myr sammen med skog i lav og noe middels bonitet. Godt over halvparten av denne er kartlagt med alder over 135 år, og oppfyller dermed kriteriene for «gammel granskog» nylig beskrevet av Miljødirektoratet i brev om prioriteringer i skogvernet. Området har en god størrelse og arrondering, og vil fylle ut det økologiske nettverket av lignende vernet skog i flere store, nærliggende naturreservater der Avrillen naturreservat er nærmest. Med tiden vil de mer påvirkede arealene få eldre skog og tilsvarende naturfaglige verdier som er registrert andre steder i området.

Inngrepsstatus og andre interesser

Lushaugen er et populært friluftsområde, og ligger i nærheten av både Lygna Skisenter og et stort hytteområde. Det er et omfattende stinett i området, og ferdselen har størst omfang til toppen av Lushaugen der det ligger både et utsiktstårn og en festet, privat hytte. Disse er avmerka på kartet. Det er tatt inn en bestemmelse der eiere av bygningene kan søke om nødvendig sikringshogst (inkl. rydding av busker og kratt) med formål om å forhindre råte eller hogge trær som truer å falle over byggene. Hogst med formål utsikt og bedring av solforhold vil ikke tillates. Det må ved slike søknader vurderes særlig hensyn til huldrestry som vokser som nærmest ca. 10 m nedenfor utkikkstårnet.

Det går en skiløype opp til utsiktstårnet, og denne er avmerket på vernekartet. Det er allerede et godt tilrettelagt skiløypenett i området, og nye skiløyper må i utgangspunktet søkes lagt utenom naturreservatet. Det er likevel tatt inn en bestemmelse som åpner for at det etter søknad kan vurderes nye skiløyper innenfor naturreservatet etter krav fra grunneierne i frivillig vern prosessen. Slike nye skiløyper vil kun tillates med minimale inngrep i form av hogst og rydding av vegetasjon. Det er derfor ikke trolig at det kan fremføres nye, brede traseer av moderne karakter gjennom skog, men muligens i utkanten av området inn på myrareal. Skiløyper med smal bredde som snøskutertraseer kan være mulig å trekke noe lenger inn i området.

Det går flere traktorveger i området, og disse er avmerka på vernekartet.

Det ble til oppstartsmeldingen uttalt fra Innlandet fylkeskommune at området på Akershusiden inngår i Skrukkelia som er et kulturhistorisk landskap av nasjonal interesse (KULA - område) med beskrivelsen «skogfinsk landskap og skogsarbeiderbygd». Vi bad derfor i høringen om at Akershus fylkeskommune uttalte seg hvis det er spesielle hensyn som må tas her, men fikk ikke noe innspill. Vi kan selvsagt ikke se at vernet vil komme i noen konflikt med disse verdiene.

Planstatus

LNFR.

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad. Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** *Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi);* **grunneiere og rettighetshavere; lokale høringsinstanser:** *AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; regionale og sentrale høringsinstanser:* *Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenghysyking, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens*

vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **lokale og regionale for Hurdal kommune, Akershus fylke:** Akershus Bondelag, Akershus og Oslo orienteringskrets, Akershus Skikrets, Akershus sau og geit, Forum for natur og friluftsliv – Akershus, Hurdal hele året, Hurdal Idrettslag, Hurdal Jeger- og Fiskerforening, Hurdal o-lag, Hurdal rideklubb, Hurdal turlag, Naturvernforbundet i Oslo og Akershus, Norges Jeger- og Fiskerforbund Akershus, Norsk Ornitologisk forening Oslo og Akershus, Oslo og Akershus Bonde- og Småbrukarlag v/ Svein Kåre Eggbo, Romerike sopp- og nyttevekstforening, Viken Idrettskrets; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det kom inn 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune (Direktoratet for mineralforvaltning uttalte seg kun til oppstarten).

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder. Kun de uttalelser som er generelle eller berører enkeltområdene i denne tilrådingen er vedlagt saken.

Høringsinnspill

Elvia, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, NVE, Statnett og Bane NOR, har gitt uttalelser til høringen, men ser ingen konflikter mellom sine interesser og Lushaugen som naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslaget. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Vi nevner til slutt at Direktoratet for mineralforvaltning uttalte seg til oppstartsvareselet og kunne ikke se at det foreslåtte verneområdet kan få følger for registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

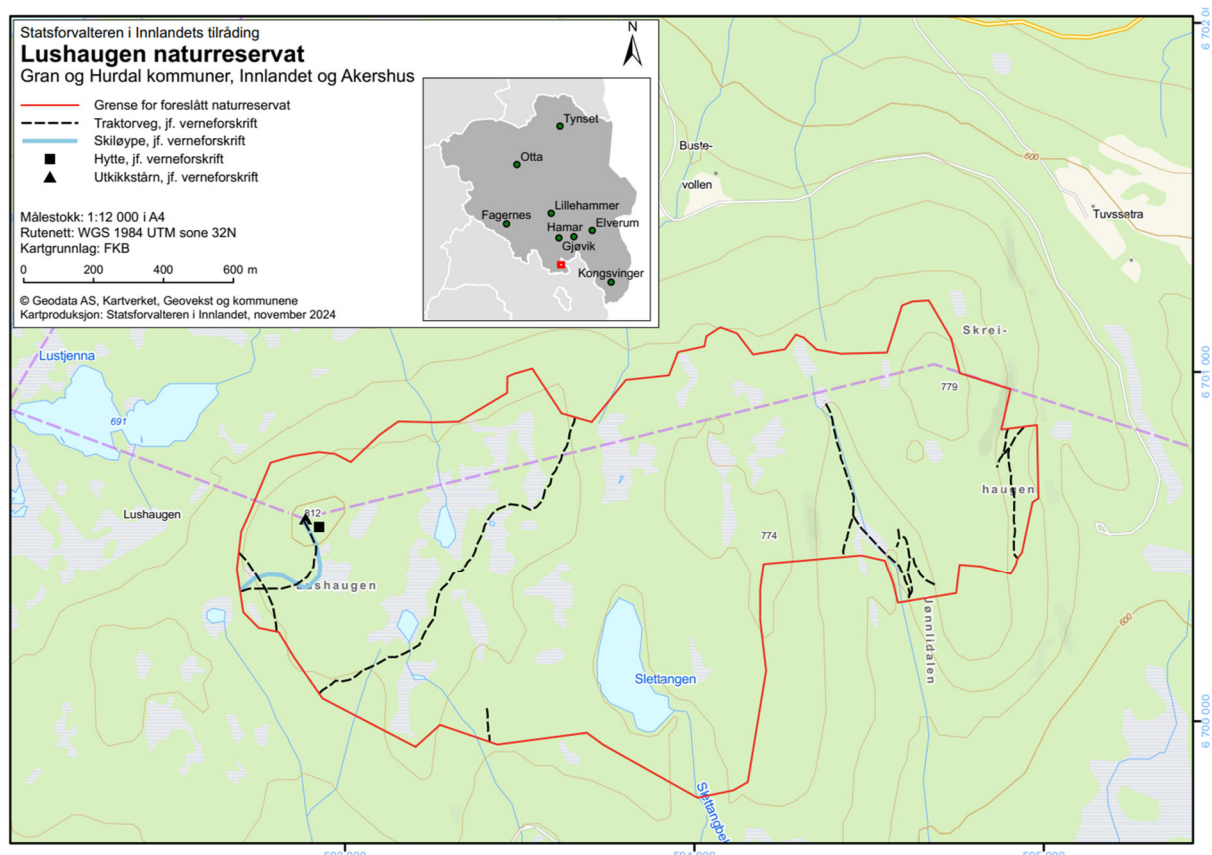
Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingsskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot teltleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i forslag om Lushaugen naturreservat.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at Lushaugen blir vernet som naturreservat med verneforskrift og vernekart i all hovedsak i samsvar med høringsforslaget. Etter høring har skiløype, utkikkstårn og privat hytte blitt avmerka på vernekartet, og verneforskriften er noe justert uten at dette har ført til vesentlige endringer av restriksjonsnivået som var på høring.

Lushaugen – Vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Lushaugen – Vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding fra Statsforvalteren til Miljødirektoratet november 2024

Forskrift om vern av Lushaugen naturreservat, Gran kommune, Innlandet og Hurdal kommune, Akershus

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et godt arrondert, middels stort skogområde med stedvis gammel høgereliggende og forholdsvis urørt granskog som har innslag av rike skogtyper, bl.a. den rødlistede naturtypen hogstaudegrenskog. I partier er det godt med døved i form av gadd og læger i ulike nedbrytningsstadier. Videre er formålet å verne et område som har særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et leveområde for sjeldne og sårbare arter, bl.a. lavarten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2 Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gran kommune: 299/1. Hurdal kommune: 46/1. Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1863 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gran kommune, i Hurdal kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, hos Statsforvalteren i Oslo og Viken, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta seg noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra reservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, eller andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler og kloakkledninger, bygging av veier, drenering og annen form for tørrelegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utslipp av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking og bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende regelverk.

§ 4 *Generelle unntak fra vernebestemmelsene*

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- a. sanking av bær og matsopp
- b. jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- c. felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- d. vedlikehold av utsiktstårn, hytte, traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegene og bygningene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet
- e. vedlikehold av eksisterende stier, skiløype og gamle ferdselsveger. Skiløype er avmerket på vernekartet
- f. beiting
- g. oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt
- h. forsiktig rydding av småbusker og kvist i siktlinjer ved faste jaktposter i forbindelse med storviltjakt

§ 5 *Regulering av ferdsel*

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b. Sykling, ridning og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveger og stier.

§ 6 *Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene*

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- a. nødvendig motorferdsel for uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring
- b. nødvendig uttransport av felt elg, hjort, bjørn og villsvin med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet
- c. bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort, bjørn og villsvin og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- d. nødvendig motorisert ferdsel for oppkjøring av eksisterende skiløype
- e. landing og start med Forsvarets luftfartøy

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til

- a. istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- b. tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- c. ~~gjenoppføring~~ av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- d. merking og rydding av nye stier og skiløyper og etablering av annen enkel tilrettelegging for friluftsliv
- e. avgrenset bruk av reservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- f. oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting
- g. utsetting av saltstein
- h. nødvendig sikringshogst inntil utsiktstårn og hytte avmerket på vernekartet for å unngå skade på bygningene
- i. bruk av beltegående kjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av ved, materialer, varer og utstyr til eksisterende hytte avmerket på vernekartet
- j. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav d og e og § 7 bokstav a, b, c, f, g og h

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

6.2 Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune

Verneverdi: ** (regionalt verdifullt) vurdert samlet med eksisterende naturreservat; * (lokalt verdifullt) isolert vurdert

Totalareal: 490 dekar

Areal skog: 490 dekar

Areal produktiv skog: 490 dekar

Areal i eksisterende naturreservat: 2914 dekar

Verneformål og særskilte verneverdier

Verneformål

Formålet med forskriften er å bevare en bestemt type natur i form av ei bekkekløft med en høy andel rike og til dels truete skogtyper, som blant annet kalkgranskog og høgstaudeskog, i tillegg til et område med lite påvirket og gammel humid og til dels grovvokst granskog. Området har en stor høgdegradient. Videre er formålet å bevare et område som inneholder rike forekomster av flere truete og sårbare arter, herunder en nokså stor forekomst av arten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Verneverdier

Utvidelsen av Sullustaddalen ligger til størsteparten i mellomboreal vegetasjonssone, men og litt i sørboreal sone. Arealet ligger i overgangsseksjonen mellom svakt oseenisk og svakt kontinental vegetasjonsseksjon og i høydelaget 590-690 moh.

Utvidelsen omfatter et areal på vestsiden av eksisterende naturreservat, ca. 3 km oppover lia fra Totenvika ved Mjøsa. Dette er en nordvendt lise, og med fordamping fra Mjøsa er lokalklimaet nokså fuktig. Blåbærgranskog er dominerende vegetasjonstype, og gran er dominerende treslag. Nærmest hele arealet har høy bonitet, og nederst i lia er det svært høy bonitet (ca. 95 dekar/20 % av utvidelsen). Ca. 40 % er i hogstklasse 5 og resten fordelt på de andre hogstklassene. Arealet er et svært produktivt og kubikktungt område i kommunen med mye gran, og det er drevet et aktivt skogbruk i området. Arealet vil utgjøre ca. 15 % av totalarealet for naturreservatet (inkl. foreslått utvidelse).

Den mest naturskognære skogen er i kartlegginga avgrensa som et areal på 67 dekar inn mot eksisterende naturreservat. Dette er i et område med hogstklasse 5, men ikke på den høyeste boniteten. Skogen her er ikke spesielt gammel, og det er lite dødved og

biologisk gamle trær over 200 år. Eneste rødlistede art som er funnet er spredte funn av gubbeskjegg. Denne delen av utvidelsen er av kartlegger vurdert å være lokalt verdifull. For resterende del av utvidelsen har det vært tidligere flatehogst, slik som hogstklassefordelingen nevnt over vitner om. Den yngre skogen her er en blanding av trolig planta gran og tett lauvskog som ikke har vært avstandsregulert eller tynnet. Denne delen av arealet beskrives av kartlegger å ha restaureringspotensiale på grunn av høy bonitet og at en innen nokså begrensa tidshorisont vil utvikle store trær og dødved. Likevel drar fraværet av mosaikk med naturskog, og at dette per i dag er en kulturskog uten verneverdi, ned kartleggers verdisetting av området, som er satt til ingen verneverdi.

Etter denne kartleggingen er en liten del av arealet kartlagt med NiN-metoden etter Miljødirektoratets instruks i 2023. Det er da registrert et lite areal med den rødlistede naturtypen kalk- og lågurtfuruskog (VU) av høy lokalitetskvalitet, og også et lite areal flomskogsmark av svært høy kvalitet dominert av gran, også denne rødlistet (VU). Det er også funnet flere rødlistearter enn det som er opplistet i kartleggingsrapporten beskrevet over. Dette gjelder flere funn av storapp samt rynkeskinn og sprikeskjegg (alle NT-arter).

Totalt er det altså funnet fire ulike rødlistearter i området. Det er tidligere registrert et funn av huldrestry i området hvilket er en karakterart for resterende del av naturreservatet og inntilliggende naturreservater. Da dette ikke er referert til i kartleggingsrapporten antar vi at forekomsten har gått ut.

Det opprinnelige tilbudet og kartlagt areal var på rundt 700 dekar. Noe av den yngste skogen ble tatt ut fra videre forhandlinger og verneprosess, mens resterende areal på 490 daa nå fremmes for vern. Utvidelsen ville ikke stått seg alene som et verneområde. Imidlertid grenser Sulustaddalen helt inn mot Svartdalstjerna naturreservat. Med den nå tilrådte utvidelsen vil disse to reservatene få et areal på nærmere 20 km² med kvaliteter knyttet til storområde. Hvis man i tillegg ser arealene sammen med nokså nærliggende Torsæterkampen og Totenåsen naturreservater med lignende skogtyper, blir arealet på over 30 km², og har en svært god høgdegradient langs Mjøsa. Av nasjonale prioriteringer i skogvernet vil området bidra til å fylle manglene på skog på høy bonitet i lavlandet. Arealet har et stort restaureringspotensial over en kort tidshorisont. Av regionale mangler bidrar dette til et større, sammenhengende skogvernområde med skog på høy bonitet.

Statsforvalteren mener det etter et mulig vernevedtak må vurderes å lage en plan og gjennomføre skjøtsel av den yngre skogen for å påskynde utviklingen mot naturskogtilstand.

Inngrepsstatus og andre interesser

Det går stier og traktorveger i utvidelsen. Vangshytta ligger midt i området, og det er går en gammel ferdselsveg opp hit. Ferdselsvegen er avmerka på kartet, og etter krav fra grunneier i forhandlingene er det tatt inn en bestemmelse om at det kan søkes om

motorisert transport av ved, materialer og utstyr langs denne traseen. Statsforvalteren har befart området og vurderer at traseen ved gode forhold tåler barmarkstransport med lettere kjøretøy som ATV. Slik transport vil i tilfelle også kreve dispensasjon fra kommunen etter regelverket for motorferdsel i utmark.

NVE opplyste i sin uttalelse til oppstarten at det i 2012 ble søkt om vindkraftverk i dette området, men søknaden ble trukket på anmodning av NVE pga. samfunnsøkonomisk ulønnsomhet, miljøpåvirkning og usikkerhet omkring vindressurser.

Planstatus

LNFR.

Sammendrag av høringsuttalelsene

Oversikt over høringsparter og hvem som har avgitt uttalelse

Området inngikk i en høringspakke på totalt 11 områder. Høringen av verneplanen ble annonsert i lokale aviser og i Norsk Lysingsblad. Høringsdokumentene ble også sendt direkte til følgende mottakere: **kommuner:** *Sel, Nord-Fron, Østre Toten, Løten, Vestre Slidre, Nordre Land, Gran, Hurdal, Innlandet fylkeskommune, Akershus fylkeskommune, Elverum (kopi) og Åmot (kopi); grunneiere og rettighetshavere; lokale høringsinstanser:* *AS Eidefoss, DNT Gudbrandsdalen, DNT Gjøvik og Omegn, DNT Hadeland, DNT Valdres, Elvia, Etna Nett AS, Fjellnett AS, Foreningen til Randsfjords regulering c/o Ringerikskraft AS, Foreningen til Bægnavassdragets Regulering (ettersendt hit, seks uker før høringsfristen), Glitre Enerig Nett, Griug, Gudbrandsdal Energi Nett, Hafslund Eco Vannkraft, Hamar og Hedemarken Turistforening, Løten Krets, Vevig, Øståsen skiløyper; regionale og sentrale høringsinstanser:* *Avinor AS, Bane NOR SF, Birdlife Norge, Birdlife avd. Hedmark, Birdlife avd. Oppland, Den Norske Turistforening, Direktoratet for mineralforvaltning, Eidsiva Energi, Elvia AS, Forsvarsbygg, Forum for natur og friluftsliv – Innlandet, Friluftslivets fellesorganisasjon, Friluftsrådernes Landsforbund, Hedmark Bonde- og Småbrukarlag, Hedmark Sau og Geit, Hedmark skikrets, Innlandet bondelag, Innlandet idrettskrets, Innlandet orienteringskrets, Institutt for biovitenskap, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kommunenes sentralforbund, Landbruksdirektoratet, Luftfartstilsynet, Natur og Ungdom, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Naturvernforbundet i Innlandet, NHO Reiseliv Innlandet v/regionansvarlig, Norges Bondelag, Norges Geologiske Undersøkelser, Norges handicapforbund, Norges Idrettsforbund, Norges Jeger- og Fiskerforbund, Norges jeger- og fiskerforbund – Hedmark, Norges Jeger- og Fiskerforbund Oppland, Norges Luftsportforbund, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, Norges Miljøvernforbund, Norges Naturvernforbund, Norges Orienteringsforbund, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Norges vassdrags- og energidirektorat -Region øst, Norsk Bergindustri, Norsk Biologforening, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norsk Botanisk Forening, Norsk Friluftsliv, Norsk Institutt for Bioøkonomi, Norsk institutt for naturforskning, Norsk Organisasjon for Terrenghuskylling, Norsk Landbruksrådgiving Innlandet, Norsk Sau og Geit, Norsk Zoologisk Forening, NTNU, Fakultetet for naturvitenskap og teknologi, NTNU, Ringve botaniske have, NTNU, Vitenskapsmuseet, Oppland Bonde- og Småbrukarlag, Oppland Sau og Geit, Oppland skikrets, Sabima, Skogselskapet i Hedmark, Skogselskapet i Oppland, Statens Kartverk, Statens*

vegvesen Region øst, Statkraft SF, Statnett SF, Statskog, Stedsnavntjenesten for Østlandet og Agderfylkene, Universitetet i Oslo, Institutt for biovitenskap, Universitetet i Oslo, Naturhistorisk museum og botanisk hage, Vegdirektoratet, WWF-Norge; **kopi:** Statsforvalteren i Oslo og Viken, Miljødirektoratet, Norges Skogeierforbund, Glommen Mjøsen Skog, Viken Skog.

Det kom inn 21 uttalelser til verneforslagene. Følgende har sendt inn høringsuttalelse: Bane NOR, Birdlife avd. Oppland, Elvia, Fjellnett AS, Forsvarsbygg, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, Kletten Vel, Løiten Almenning, Naturvernforbundet Ottadalen og Sel, NHO Innlandet, Nord-Fron kommune, Nordre Land kommune, NVE, Per Walmsnæss, Rein Midteng, Sel kommune, Statnett, Terje Hoff og Erik Mæhlum, Østre Toten kommune (Direktoratet for mineralforvaltning uttalte seg kun til oppstarten).

Noen uttalelser er generelle og gjelder alle områder, mens andre gjelder enkeltområder. Kun de uttalelser som er generelle eller berører enkeltområdene i denne tilrådingen er vedlagt saken.

Høringsinnspill

Elvia, Glitre Nett, Griug, Hafslund Eco Vannkraft AS, NVE, Statnett og Bane NOR, har gitt uttalelser til høringen, men ser ingen konflikter mellom sine interesser og utvidelsen av Sulustaddalen naturreservat.

Forsvarsbygg ser ingen konflikter med det foreslåtte vernet, men ber om at det generelle unntaket for militær operativ virksomhet og unntaket for avgang og landing med Forsvarets luftfartøy ivaretas i forskriftstekstene.

NHO Innlandet er urolig for at det skapes usikkerhet rundt hvilken skog som ønskes vernet. De viser til at mange tilbud om vern av areal med gammel skog blir avslått. Både bruk av skog og prosessen med vern av skog må ha stabile rammer for arbeidet, og at Norge må bidra med råstoff til industrien slik at vi bidrar med sertifisert tømmer inn i det globale og forventet økende forbruket av dette. Per i dag ligger mange tilbudte områder i kø, og det må settes av nok midler til å få vernet disse og at ordningen opprettholdes og utvikles videre.

Birdlife avd. Oppland støtter verneforslaget. De påpeker spesielt at vernebestemmelsene for det enkelte naturreservat må sikre nødvendig hensyn bl.a. til hekkende fugl, og dette innebærer bl.a. forbud mot luftsportsaktiviteter ved lokaliteter med klippehekkende arter.

Østre Toten kommune ser ingen konflikter mellom det foreslåtte vernearealet og kommunens arbeid med plan- eller byggesaker da det ikke er planlagt noe spesielt her. De ønsker ikke forvaltningsansvaret for naturreservatene i kommunen på grunn av manglende kapasitet og kompetanse.

Vi nevner til slutt at Direktoratet for mineralforvaltning uttalte seg til oppstartsvarselet og kunne ikke se at den foreslåtte utvidelsen kan få følger for registrerte forekomster av mineralske ressurser, bergrettigheter eller masseuttak i drift.

Statsforvalterens kommentarer

Til Forsvarsbygg: Bestemmelser om Forsvarets unntak for militær operativ virksomhet og unntak for avgang og landing med luftfartøy er tatt med ihht. standard mal for verneforskrift.

Til NHO Innlandet: Bevilgningene til frivillig vern av skog har variert en hel del i de siste statsbudsjettene. Dette har skapt både usikkerhet og utfordringer for fremtidig arbeid selv om målet om 10 % skogvern står ved lag. De siste årene har vi måttet bremse arbeidet både på grunn av lave bevilgninger, men også fordi mange områder står i behandlingskø for å vernes. Etter hvert har også mangelinndekningen av ulike typer skog i ulike regioner og vegetasjonssoner blitt fylt opp. Dette sammen med økonomi kan være grunnen til at det har blitt avslått tilbud om gammel skog i f.eks. høyereliggende områder der det nå er vernet mye skog. I 2024 er bevilgningen til frivillig vern av skog imidlertid rekordstor, og forvaltningen jobber med å få gjennom mest mulig vern av de områder som nå har stått i kø en god stund og som oppfyller nåværende krav til verne kvalitet.

Til Birdlife avd. Oppland: Det er som regel ikke egne bestemmelser for ivaretagelse av hekkelokaliteter av rovfugl, selv i verneområder der dette er kjent. Dette dekkes av formuleringen i vernebestemmelsene om at "dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder er vernet mot skade og ødeleggelse og unødig forstyrrelse" (...). Der vi har vurdert at det er behov for å beskytte sårbare arter spesielt er dette med i verneformålet, og/eller tatt inn strengere bestemmelser enn standard forskriftsmal knyttet til for eksempel forbud mot telteleir, bruk av droner og modellfly og lignende eller luftsportaktiviteter der dette er vurdert som reelle trusler. Slike bestemmelser er ikke tatt inn i Sulustaddalen naturreservat.

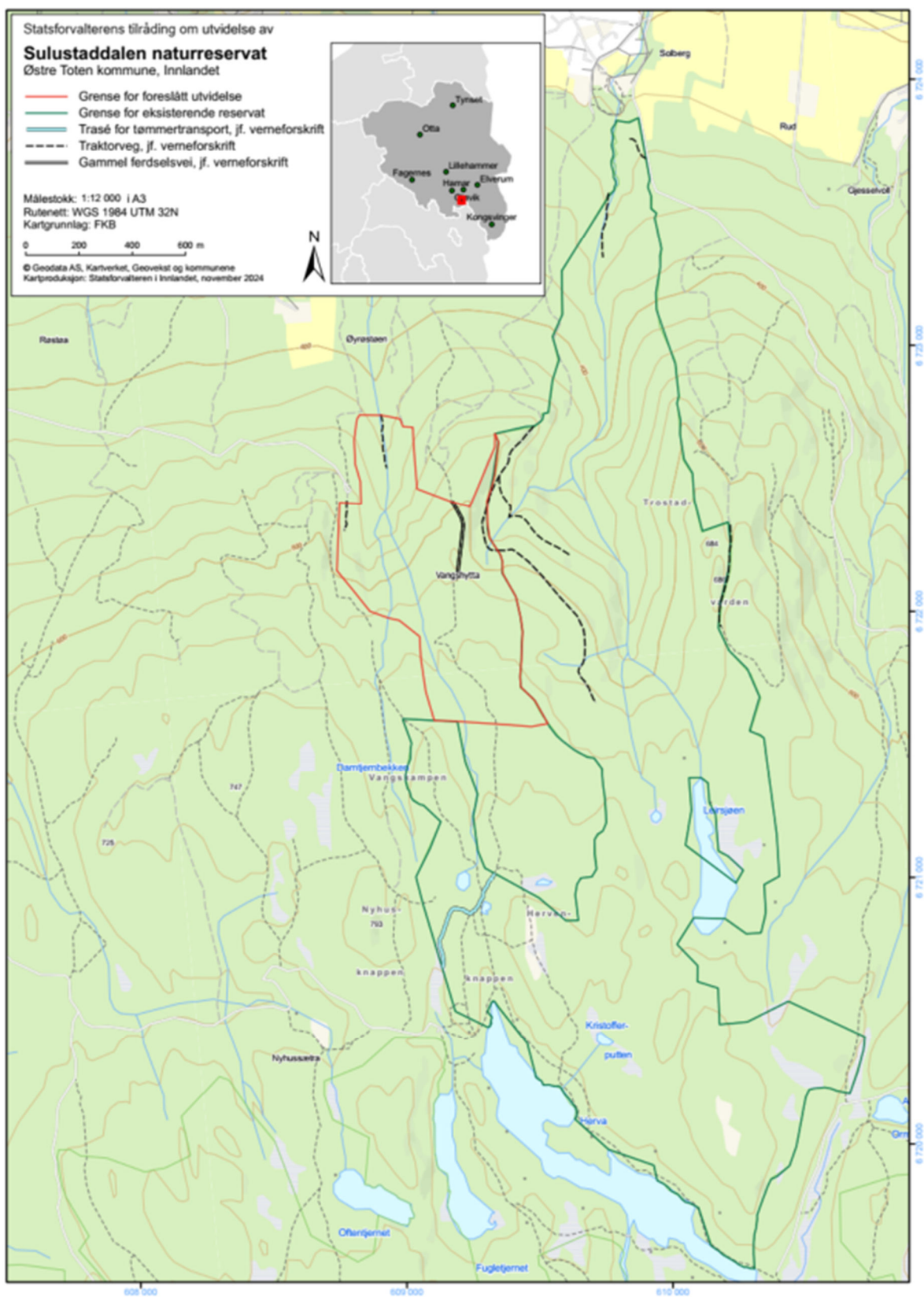
Til Østre Toten kommune: Vi tar innspillet til etterretning. Når kommunen ikke ønsker ansvaret for sine naturreservater vil dette fortsette som før med Statsforvalteren som forvaltningsmyndighet.

Statsforvalterens tilråding

Statsforvalteren tilrår at den foreslåtte utvidelsen vernes som en del av eksisterende Sulustaddalen naturreservat med verneforskrift og vernekart i all hovedsak i samsvar med høringsforslaget. Det ble i høringen påpekt at det mangla traktorveger på utkast til vernekart. Disse er nå med i denne tilrådingen. Verneforskriften er noe justert uten at dette har ført til noen endringer av restriksjonsnivået som var på høring og eksisterende verneforskrift. Det er etter høring, i forbindelse med forhandlingene med grunneier, tatt inn en egen bestemmelse i § 7 for motorisert transport av ved, materialer og utstyr langs ferdselsveg avmerka på vernekartet til Vangshytta.

Det bør lages en skjøtelsesplanbi og gjennomføre skjøtsel av den yngre skogen for å påskynde utviklingen mot naturskogtilstand.

Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat - Vedlegg 1 – Forslag til vernekart

Utvidelse av Sulustaddalen naturreservat – Vedlegg 2 – Forslag til verneforskrift

Tilråding fra Statsforvalteren til Miljødirektoratet november 2024

Forskrift om vern av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune, Innlandet

Fastsatt ved kongelig resolusjon [dato] med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å bevare en bestemt type natur i form av ei bekkeløft med en høy andel rike og til dels truede skogtyper, som blant annet kalkgranskog og høgstaudekog, i tillegg til et område med lite påvirket og gammel humid og til dels grovvokst granskog. Området har en stor høgdegradient. Videre er formålet å bevare et område som inneholder rike forekomster av flere truede og sårbare arter, herunder en nokså stor forekomst av arten huldrestry.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. Geografisk avgrensning

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Østre Toten kommune: 17/3, 17/4, 17/23, 17/25, 19/1, 22/2, 22/18, 23/1, 24/1, 311/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 3404 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet [dato]. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Østre Toten kommune, hos Statsforvalteren i Innlandet, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c. Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller annen form for forurensning, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d. Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e. Bålbrenning er forbudt. Forbudet gjelder ikke bålbrenning med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved, i samsvar med gjeldende regelverk.

§ 4. Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for

- sanking av bær og matsopp
- jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk
- felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk
- oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt
- beiting
- vedlikehold av eksisterende bygninger, traktorveger, stier, ferdselsveg og andre anlegg og innretninger, herunder dam ved Leirsjøen, i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Traktorvegene og ferdselvegen som kan vedlikeholdes er avmerket på vernekartet..

§ 5. Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- Sykling, riding og bruk av hest er forbudt utenom eksisterende traktorveger, ferdselsveg og stier.

§ 6. Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for

- nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet før kjøring
- nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på traktorveger avmerket på vernekartet
- bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr
- landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til

- avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 andre ledd bokstav d
- istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner
- tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk
- utsetting av saltstein
- oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting
- gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade
- hogst og rydding av vegetasjon rundt eksisterende bygninger
- merking av eksisterende stier og gamle ferdselsveger
- etablering av nye stier, skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv

- j. bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av ved, materialer, varer og utstyr til eksisterende hytter
- k. nødvendig motorisert transport av ved, materialer og utstyr til Vangshytta langs ferdselsveg avmerket på vernekartet.
- l. nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd bokstav b
- m. nødvendig motorferdsel på frossen og snødekt mark for utfrakt av tømmer fra område ved Hervakampen, gjennom naturreservatet langs trasé avmerket på vernekartet.
- n. nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 bokstav f og § 7 bokstav b, c, d, e, f og h.

§ 8. Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften. Miljødirektoratet kan delegere myndigheten til kommuner som samtykker til det.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 2. november 2022 nr. 211 om vern av Sulustaddalen naturreservat, Østre Toten kommune, Oppland.

